

Αντισταθμιστικά μέτρα για τους κατοίκους του Ακάμα που προτείνουν οι τεχνοκράτες στην κυβέρνηση

Για μια σειρά αντισταθμιστικών μέτρων προς τις κοινότητες και ιδιοκτήτες, που έχουν απωλέσει τα αναπτυξιακά τους δικαιώματα μέσα από το Τοπικό Σχέδιο Ακάμα, υπάρχουν νομικά ή οικονομικά εμπόδια, γεγονός που τα καθιστά μεσοπρόθεσμα - μακροπρόθεσμα.

Άμεσα

- **Η διάνοιξη** οδικού δικτύου σε περικλειστές οικιστικές περιοχές
- **Η σύσταση** Συντονιστικού Τοπικού Φορέα, ο οποίος θα έχει διπλό ρόλο
 1. **Ενημέρωση** των κατοίκων για κρατικές χορηγίες και επιδοτήσεις
 2. **Πρωώθηση** τοπικών προϊόντων και δραστηριοτήτων.

Μεσοπρόθεσμα - μακροπρόθεσμα

- **Η δημιουργία** ειδικού Ταμείου
- **Η αυξημένη** εκταρική επιδότηση
- **Η τεχνοκρατική** στήριξη από την Παγκόσμια Τράπεζα για τουριστική αναβάθμιση των κοινοτήτων
- **Η μεταφορά** συντελεστή δόμησης
- **Η σύσταση** επιτροπής για αγορά γης από το κράτος
- **Η δημιουργία** συστήματος πληρωμών, με βάση τις οικοσυστημικές υπηρεσίες των επηρεαζόμενων ιδιωτικών τεμαχίων

Του ΠΑΥΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Ο χρόνος κυλάει αντίστροφα για την ανακοίνωση από πλευράς κυβέρνησης των αντισταθμιστικών μέτρων προς τις κοινότητες και ιδιοκτήτες του Ακάμα, που αποδεδειγμένα έχουν απωλέσει τα αναπτυξιακά τους δικαιώματα μέσα από το Τοπικό Σχέδιο Ακάμα, υπάρχουν νομικά ή οικονομικά εμπόδια, γεγονός που τα καθιστά μεσοπρόθεσμα - μακροπρόθεσμα.

Όπως πληροφορείται η «Κ», την περασμένη Παρασκευή (7 Ιουλίου 2023), έφτασαν στα χέρια των συναρμόδιων υπουργών, Γεωργίας και Εσωτερικών, ένα προσχέδιο της πολυαναμενόμενης έκθεσης πορισμάτων της τεχνοκρατικής ομάδας και μία άτυπη ενημέρωση, για τον βαθμό στον οποίο είναι εφικτά, και επομένως ανακοινώσιμα, τα αντισταθμιστικά μέτρα, τα οποία προτάθηκαν από τον τώως υπουργό Γεωργίας και τα συναρμόδια Τμήματα. Με τη σειρά τους, οι υπουργοί, Πέτρος Ξενοφώντος και Κωνσταντίνος Ιωάννου, θα πρέπει να ενημερώσουν το Υπουργικό Συμβούλιο, το οποίο θα λάβει τις τελικές αποφάσεις.

Σε δηλώσεις της στην «Κ» η ανώτερη λειτουργός του Τμήματος Πολεοδομίας, Νατάσα Κασπαρή, είπε ότι η τεχνοκρατική ομάδα εργασίας έχει διαβαθμίσει τα αντισταθμιστικά μέτρα, σε δύο κατηγορίες: τα άμεσα και τα μεσοπρόθεσμα - μακροπρόθεσμα. Σε πρώτη φάση θα προχωρήσει η υλοποίηση των άμεσων μέτρων, ενώ τα μεσοπρόθεσμα - μακροπρόθεσμα, τα οποία κατά την άποψη της τεχνοκρατικής ομάδας χρήζουν περαιτέρω ρυθμίσεων, διότι υπάρχουν ζητήματα, είτε νομικής είτε οικονομικής φύσεως, θα πρέπει να ανακοινωθούν σε μετα-

γενέστερο στάδιο. Από τη στιγμή, όμως, που τον τελικό λόγο θα τον έχει το Υπουργικό Συμβούλιο, η κα Κασπαρή δεν απέκλεισε, σε περίπτωση πολιτικής απόφασης, κάποιο από τα μέτρα της δεύτερης ομάδας να μεταφερθεί στην κατηγορία των άμεσων, αφού αξιολογηθούν το νομικό πλαίσιο και το οικονομικό κόστος, που παρουσιάζονται αναλυτικά στην έκθεση πορισμάτων.

Άμεσα μέτρα

Από πλευράς τεχνοκρατικής ομάδας, η οποία συστάθηκε για να εντοπίσει μέτρα ενίσχυσης της αναπτυξιακής δραστηριότητας των κοινοτήτων του Ακάμα, δύο είναι τα μέτρα, τα οποία, μέσα από έναν κατάλογο αξιολογημένων δράσεων, κρίθηκαν ότι μπορούν να έχουν καθαρά άμεση υλοποίηση, χωρίς κανέναν λόγο επιφύλαξης. Το πρώτο άμεσο μέτρο αφορά τη δημιουργία σχεδίων ρυμοτομίας στις υφιστάμενες ζώνες για υποβοήθηση της διαδικασίας σχεδιασμού εγγραφής και κατασκευής οδικού δικτύου. Πρόκειται για ένα μέτρο που εισήχθη το Τμήμα Πολεοδομίας και Οικιστικής και μπορεί να υλοποιηθεί άμεσα από τους ήδη εγκατεστημένους προϋπολογισμούς του Τμήματος. Η κα Κασπαρή ανέφερε

Σύμφωνα με την ομάδα των τεχνοκρατών, η διάνοιξη οδικού δικτύου σε περικλειστές οικιστικές περιοχές θα ενισχύσει οικονομικά τις γύρω κοινότητες.

ότι για την ομάδα των τεχνοκρατών είναι και ένα από τα πολύ βασικά μέτρα, που θα ενισχύσει οικονομικά την περιοχή, «διότι η διάνοιξη του οδικού δικτύου των περικλειστών οικιστικών περιοχών είναι και από τα μεγαλύτερα ζητήματα που αντιμετωπίζουμε γενικότερα στην Κύπρο, επομένως θεωρούμε ότι με αυτό το μέτρο θα μπορούν να απαγκλωβιστούν αρκετές περιοχές που είναι σήμερα καθορισμένες οικιστικές ζώνες, και δεν έχουν ακόμα ενεργοποιηθεί για αξιοποίηση τεμαχίων από τους ιδιοκτήτες τους». Το δεύτερο άμεσο μέτρο είναι η σύσταση Συντονιστικού Τοπικού Φορέα, ο οποίος θα έχει διπλό ρόλο. Όπως εξήγησε η κα Κασπαρή, ο φορέας αυτός θα είναι εγκατεστημένος στην περιοχή, «για να μπορεί από τη μία να παρέχει πληροφορίες

στον τοπικό πληθυσμό, για τα διάφορα σχέδια κρατικών χορηγιών και επιδοτήσεων, αλλά και αντίστροφα, να προωθεί είτε τα τοπικά προϊόντα της περιοχής είτε διάφορες δραστηριότητες που γίνονται εκεί».

Νομικά-οικονομικά εμπόδια

Από εκεί και πέρα, για μια σειρά άλλων μέτρων, η τεχνοκρατική επιτροπή έκρινε ότι υπάρχουν ζητήματα, είτε νομικής είτε οικονομικής φύσεως, γεγονός που τα κατατάσσει στην ομάδα των μεσοπρόθεσμων - μακροπρόθεσμων. Σύμφωνα με την κα Κασπαρή ως τέτοια μέτρα έχουν κριθεί τα εξής:

- **Η δημιουργία** ειδικού Ταμείου. Πρόκειται για ένα μέτρο, το οποίο είχε εισηγηθεί το υπουργείο Γεωργίας, όμως, σύμφωνα με συστάσεις του υπουργείου Οικονομικών, πρέπει να γίνει περαιτέρω επεξεργασία, στη βάση μελέτης σχετικά με τη βιωσιμότητα ενός τέτοιου ταμείου.
- **Η αυξημένη** εκταρική επιδότηση. Το μέτρο, που είχε εισηγηθεί το υπουργείο Γεωργίας με τα συναρμόδια τμήματα (Κτηματολόγιο και Υπηρεσία Θήρας), επίσης χρειάζεται περαιτέρω επεξεργασία και διερεύνηση, κυρίως για τη διαθεσιμότητα αυτών των κονδυλίων

από τον Οργανισμό Εκταρικών Επιδότησεων.

• **Η τεχνοκρατική** στήριξη από την Παγκόσμια Τράπεζα για τουριστική αναβάθμιση των κοινοτήτων του Ακάμα. Η πρόταση, την οποία είχε κάνει το υπουργείο Γεωργίας, βρίσκεται ακόμα στο στάδιο μελέτης, μέσα από συνεργασία του Υπουργείου με την Παγκόσμια Τράπεζα. Δεν έχει ακόμα εκπονηθεί, για να καταδείξει τις δράσεις τις οποίες θα εφαρμόσει το υφυπουργείο Τουρισμού.

• **Η μεταφορά** συντελεστή δόμησης, με μεγαλύτερο περιοριστικό παράγοντα την απουσία νομικού πλαισίου.

• **Η σύσταση** επιτροπής για αγορά γης από το κράτος. Το μέτρο αυτό αντιμετωπίζει τεχνικές δυσκολίες και θα πρέπει να ρυθμίζεται διά νόμου.

• **Η εφαρμογή** συστήματος πληρωμών, με βάση τις οικοσυστημικές υπηρεσίες (η συμβολή των δομών και των λειτουργιών των οικοσυστημάτων στη διατήρηση και βελτίωση της ποιότητας ζωής του ανθρώπου) που προσφέρουν τα επηρεαζόμενα ιδιωτικά τεμάχια. Σύμφωνα με την τεχνοκρατική επιτροπή, θα πρέπει να γίνει μελέτη για το πώς θα ρευστοποιείται αυτή η

αξία, πώς θα αποδίδεται, πού θα σπριζείται και πώς θα αξιολογείται. Αυτό το μέτρο είναι κάτι που δεν έχει εφαρμοστεί ποτέ προηγουμένως στην Κύπρο και χρειάζονται συγκεκριμένες μελέτες και προτάσεις, με ερωτήματα, τα οποία θα πρέπει να απαντηθούν από το υπουργείο Γεωργίας.

Οι ανησυχίες...

Σε ό,τι αφορά τις αποζημιώσεις που ζητούν οι ιδιοκτήτες γης που απώλεσαν τα αναπτυξιακά τους δικαιώματα, η κα Κασπαρή εξήγησε ότι η διαδικασία των αποζημιώσεων είναι ανοικτή στη βάση πρόνοιας που υπάρχει στο Τμήμα Πολεοδομίας και ότι θα ενημερωθούν σχετικά οι ενδιαφερόμενοι. «Ανά πάσα στιγμή μπορούν να προβούν στις απαιτούμενες ενέργειες για να διεκδικήσουν κάποια αποζημίωση», είπε. Για το κρίσιμο ερώτημα, εάν τα μέτρα που θα ανακοινωθούν, θα ικανοποιήσουν τους κατοίκους και θα διασκεδάσουν τις ανησυχίες, σημείωσε ότι μετά την ολοκλήρωση του συμβουλευτικού έργου των τεχνοκρατών, επαφίεται στις τελικές αποφάσεις των υπουργών και του Υπουργικού Συμβουλίου και στον βαθμό υλοποίησης των εισηγήσεων, ώστε να βοηθηθεί η περιοχή. Για την εκπόνηση της έκθεσης εργάστηκε μία μεγάλη ομάδα τεχνοκρατών υπό τον συντονισμό του Τμήματος Πολεοδομίας και Οικιστικής. Συνεδράμαν Τμήματα του υπουργείου Γεωργίας (Τμήμα Περιβάλλοντος, Τμήμα Δασών) και από πλευράς του υπουργείου Εσωτερικών, το Τμήμα Κτηματολογίου, το Τμήμα Πολεοδομίας και η Υπηρεσία Θήρας. Επίσης, εκπρόσωποι των γενικών διευθυντών των υπουργείων Οικονομικών, Εσωτερικών και Γεωργίας. Συμμετείχαν ακόμα εκπρόσωποι από το υπουργείο Εμπορίου και το υφυπουργείο Τουρισμού. Όπως ανέφερε η κα Κασπαρή, για κάθε μέτρο που εξετάζονταν, το υπουργείο Οικονομικών έθετε το δημοσιονομικό πλαίσιο, που έχει σήμερα το κράτος για διάφορα θέματα.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΕΤΡΟΥ ΚΡΟΝΗΣ

Το μυστικό του αρχαίου ρωμαϊκού σκυροδέματος

Το αρχαίο ρωμαϊκό σκυροδέμα έχει επιβιώσει χιλιετίες, αλλά οι γνώσεις για τους λόγους της μακρόχρονης αντοχής του, παρέμειναν ένα αίνιγμα μέχρι σήμερα. Μια έρευνα που δημοσιεύτηκε στις 6 Ιανουαρίου 2023 στο Science Advances, το περιοδικό της Αμερικανικής Ένωσης για την Προώθηση της Επιστήμης (AAAS), υποστηρίζει ότι έχουν εντοπιστεί οι λόγοι του πλεονεκτήματος αυτού.

Το πιο εντυπωσιακό παράδειγμα ρωμαϊκού σκυροδέματος είναι το Πάνθεον, το οποίο ο ζωγράφος Μιχαήλ Άγγελος περιέγραψε ως «αγγελικό και όχι ανθρώπινο σχέδιο». Εξακολουθεί να φαίνεται εντυπω-

σιακά μοντέρνο σήμερα και παραμένει ο μεγαλύτερος θόλος από μη οπλισμένο σκυροδέμα στον κόσμο, 19 αιώνες μετά την κατασκευή του.

Με μερικές μόνο μεμονωμένες εξαιρέσεις, πέρασαν περίπου 1.400 χρόνια μετά την πτώση της δυτικής ρωμαϊκής αυτοκρατορίας έως ότου το σκυροδέμα χρησιμοποιηθεί ξανά σε μεγάλη κλίμακα. Η εφεύρεση του οπλισμένου σκυροδέματος έδωσε στο υλικό μια νέα ζωή. Πρωτοπαρουσιάστηκε στη Γαλλία στα μέσα του 19ου αιώνα. Οι επιστήμονες αναρωτιούνταν από καιρό πώς οι Ρωμαίοι πέτυχαν ένα τόσο τεράστιο επίτευγμα μηχανικής. Οι ερευνητές βρήκαν ότι το ρωμαϊκό σκυροδέμα

είχε τη δυνατότητα να επιδιορθώνεται τις ρωγμές που δημιουργούνται σε αυτό. Οι ρωγμές αυτές επιτρέπουν την υγρασία να εισχωρεί, κάτι το οποίο αποτελεί θανάσιμο εχθρό του οπλισμένου σκυροδέματος. Η κατάρρευση της γέφυρας Ponte Morandi στη Γένοβα της Ιταλίας και οι καταρρεύσεις μπαλκονιών στην Κύπρο και αλλού, είναι παραδείγματα αυτής της αδυναμίας του σύγχρονου σκυροδέματος.

Για να μελετήσουν το ανθεκτικό οικοδομικό υλικό, οι ερευνητές πήραν δείγματα κονιάματος από τοίχους στην αρχαία πόλη Privernum, κοντά στη Ρώμη. Το κονίαμα περιείχε μικρά λευκά ψήγματα αποθέ-

σεων ασβεστίου. Προηγουμένως, οι ερευνητές πίστευαν ότι τα ψήγματα σήμαιναν ότι οι Ρωμαίοι δεν ανακάλυψαν αρκετά καλά το σκυροδέμα. Η νέα μελέτη αποκάλυψε την προέλευση των αποθέσεων. Οι αρχαίοι μηχανικοί χρησιμοποιούσαν την ξηρή, πιο δραστική μορφή ασβεστόλιθου που ονομάζεται ασβεστός, αντί, ή με προσθήκη, σβησμένου ασβέστη, ο οποίος συνδυάζεται πρώτα με νερό. Η ανάμιξη με ασβεστός θα δημιουργούσε χημικές αντιδράσεις, προκαλώντας υψηλές θερμοκρασίες και δημιουργώντας εναποθέσεις ασβεστίου. Οι εναποθέσεις εξυπνέτησαν επίσης τον σκοπό της αυτοθεραπείας των ρωγ-

μών, διαπίστωσαν οι ερευνητές. Καθώς το νερό εισχωρεί σε ρωγμές στο σκυροδέμα, διαλύει τα ψήγματα του ασβεστίου. Στη συνέχεια, οι διαλυμένες χημικές ουσίες ανακρυσταλλώνονται ή αντιδρούν με άλλα υλικά, γεμίζοντας τις ρωγμές και ενισχύοντας τη δομή. Για να δοκιμαστεί αυτό, η ομάδα έφτιαξε σκυροδέμα χρησιμοποιώντας μια ρωμαϊκή συνταγή και μια σύγχρονη συνταγή. Στη συνέχεια έσπασαν το σκυροδέμα και άφησαν το νερό να περάσει μέσα από αυτό για 30 ημέρες. Το σύγχρονο σκυροδέμα εξακολουθούσε να αφήνει το νερό να περνά, κάτι που δεν επέτρεπε το ρωμαϊκό σκυροδέμα, υποδηλώ-

νοντας ότι οι ρωγμές είχαν γεμίσει. Τα νέα ευρήματα, ευελπιστούν οι ερευνητές, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε πιο ανθεκτικό σύγχρονο σκυροδέμα. Δεδομένου ότι περίπου το 8% των παγκόσμιων εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου προέρχονται από την παραγωγή τσιμέντου, το σκυροδέμα μεγαλύτερης διάρκειας ζωής θα μπορούσε επίσης να μειώσει τη συμβολή της βιομηχανίας αυτής στην κλιματική αλλαγή.

Ο Κ. Πέτρος Κρόνης είναι μηχανολόγος μηχανικός μέλος του ΕΤΕΚ. petros.kronis@gmail.com, www.kronis.tech